

Fattigdom i Danmark

Flere fattige og udsigt til stor stigning

Fattigdommen stiger i Danmark. Fra 2002 til 2015 er antallet af fattige danskere mere end fordoblet fra under 20.000 til tæt på 45.000 økonomisk fattige. Siden 2011 er børnefattigdommen dog faldet, og der er nu omkring 8.400 fattige børn. Fremover forventes det, at kontanthjælpsloftet og integrationsydelsen vil øge børnefattigdommen med 7.000 børn.

af Analysechef **Jonas Schytz Juul**

18. april 2017

Analysens hovedkonklusioner

- Mens det samlede antal fattige er steget i hele perioden siden 2002, så er det i de senere år lykket at få vendt udviklingen i børnefattigdommen. Børnefattigdommen blev fordoblet fra 2002-2011, hvor antallet af fattige børn steg fra 5.000 til 10.000 børn. Efter 2011 er udviklingen dog vendt, og der er nu omkring 8.400 fattige børn.
- Antallet af étårs-fattige børn steg fra under 30.000 i 2002 til over 43.000 i 2011. Herefter er antallet af étårs-fattige børn faldet og er nu på godt 35.000 børn. Antallet af étårs-fattige børn er altså faldet med over 8.000 børn siden 2011, og er nu på niveau med antallet af étårs-fattige børn omkring 2005.
- Regeringen forventer, at kontanthjælpsloftet vil betyde en stigning i børnefattigdommen på 5.300 børn. Medregnes effekten af integrationsydelsen vil børnefattigdommen næsten blive fordoblet. Herudover vil der komme en effekt fra 225-timersreglen.

Kontakt

Analysechef

Jonas Schytz Juul

Tlf. 33 55 77 22

Mobil 30 29 11 07

jsj@ae.dk

Kommunikationschef

Mikkel Harboe

Tlf. 33 55 77 28

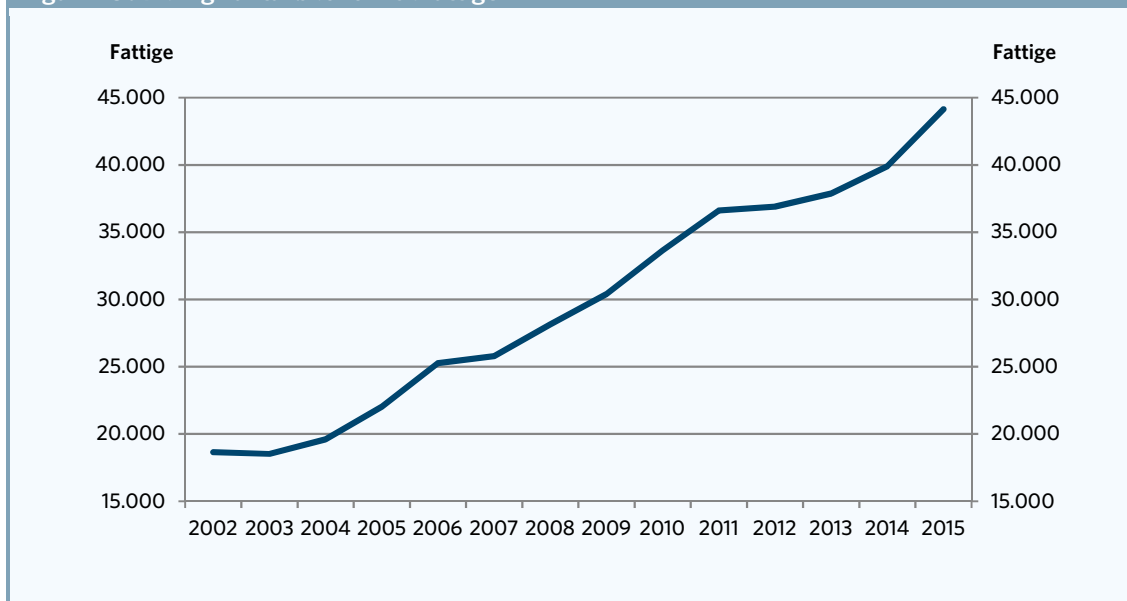
Mobil 28 36 87 50

mh@ae.dk

Fattigdommen fortsætter stigningen

De sidste mange år har fattigdommen været stigende i Danmark. Fra 2002 til 2015 er antallet af fattige danskere mere end fordoblet fra under 20.000 til tæt på 45.000 fattige. Det fremgår af figur 1, som viser udviklingen i økonomisk fattigdom siden 2002. Økonomisk fattige er ifølge fattigdomsgrænsen personer, som gennem tre år har en indkomst, der er mindre end halvdelen af medianindkomsten, ikke er studerende og ikke har en formue på over 100.000 kr. Det svarer til den grænse der var den officielle fattigdomsgrænse i Danmark indtil den daværende Venstre-regering afskaffede fattigdomsgrænsen i 2015. Se den præcise fattigdomsgrænse i kroner og ører i boks 1.

Figur 1. Udvikling i antal økonomisk fattige

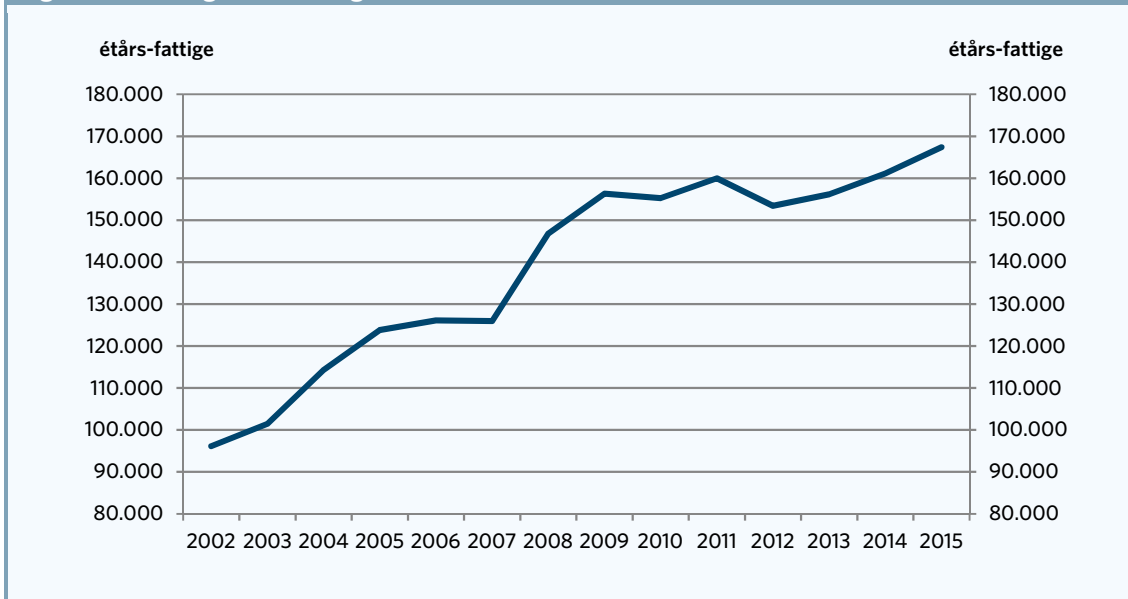

Anm: Antallet af økonomisk fattige er opgjort på Danmarks Statistiks disponible indkomst, som er tilnærmet Økonomi- og Indenrigsministeriets opgørelse. Økonomisk fattige er afgrænset ud fra definitionen beskrevet i boks 1.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik

For at være en del af de økonomisk fattige skal man være under fattigdomsgrænsen i mindst tre år i træk. Som supplement til denne opgørelse kan man også se på antallet af étårs-fattige. Denne gruppe består af personer, der er under fattigdomsgrænsen, i mindst et år. Det er altså samme grænse, der er anvendt som i figur 1, men fremfor at man skal være under fattigdomsgrænsen i minimum 3 år i træk skal man altså blot være under fattigdomsgrænsen i mindst et år.

I figur 2 er udviklingen i étårs-fattige vist. Af figuren ses det, at denne gruppe er steget fra under 100.000 personer i 2002 til knap 170.000 personer i 2015.

Figur 2. Udvikling i étårs-fattige

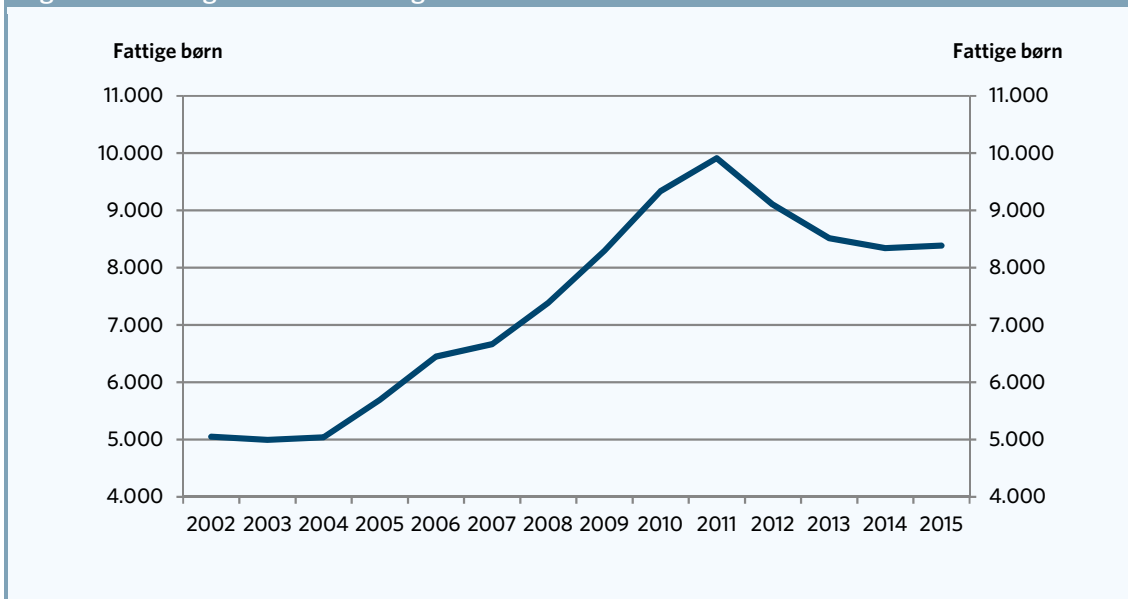

Anm: Som figur 1.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik

Afskaffelsen af fattigdomsydelser reducerede børnefattigdommen i 2011

Mens det samlede antal fattige er steget i hele perioden siden 2002, så er det i de senere år lykket at få vendt udviklingen i børnefattigdommen. Børnefattigdommen blev fordoblet fra 2002-2011, hvor antallet af fattige børn steg fra 5.000 til 10.000 børn. Efter 2011 er udviklingen dog vendt, og der er nu omkring 8.400 fattige børn. Dette knæk skal ses i sammenhæng med afskaffelsen af de daværende fattigdomsydelser. Udviklingen i antallet af fattige børn er vist i figur 3.

Figur 3. Udvikling i økonomisk fattige børn

Anm: Som figur 1.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik

I figur 3 er antallet af økonomisk fattige børn opgjort ud fra familier, der er under fattigdomsgrænsen i mindst tre år i træk. Tre år er lang tid at være i fattigdom for et barn. Samtidig har metoden den konsekvens, at ingen børn på under 2 år kan være økonomisk fattige. Alternativt til opgørelsen over tre år, kan man se på, hvor mange børn, der er under fattigdomsgrænsen, i mindst et år. Det er vist i figur 4. Af figuren ses det, at antallet af étårs-fattige børn steg fra under 30.000 i 2002 til over 43.000 i 2011. Herefter er antallet af étårs-fattige børn faldet og er nu på godt 35.000 børn. Antallet af étårs-fattige børn er altså faldet med over 8.000 børn siden 2011, og er nu på niveau med antallet af étårs-fattige børn omkring 2005. Faldet i étårs-fattige børn skal ses i sammenhæng med afskaffelsen af de daværende fattigdomsydelser i 2011.

Figur 4. Udvikling i étårs-fattige børn

Anm: Som figur 1.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik

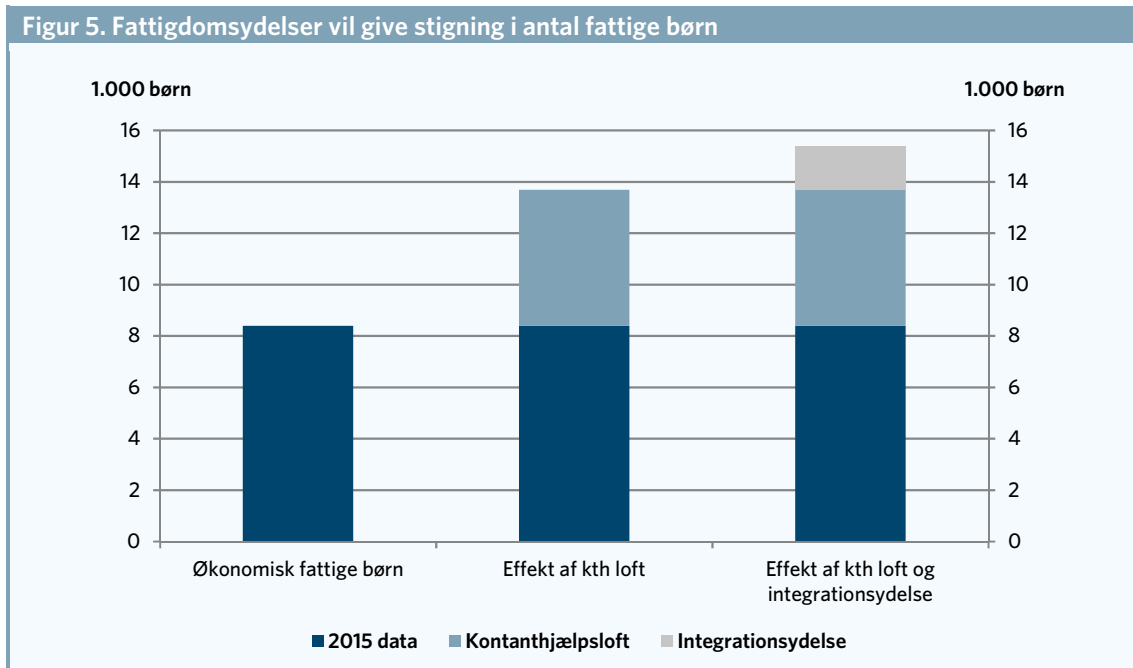
Regeringens nye fattigdomsydelser vil få børnefattigdommen til at stige voldsomt

Fremover må det forventes, at antallet af fattige børn vil stige igen. Regeringens indførelse af kontanthjælpsloft, 225-timers reglen og integrationsydelsen er tiltag som fratager ydelser fra familier der ofte har en indkomst tæt på fattigdomsgrænsen. Regeringen forventer også selv, at fattigdommen vil stige med knap 12.000 personer pga. kontanthjælpsloftet og integrationsydelsen. Hertil kommer effekten af 225-timers reglen, som regeringen ikke har skønnet over.

Særligt børnefattigdommen forventes at stige som følge af kontanthjælpsloftet og integrationsydelsen. Regeringen forventer således, at disse to lavere ydelser vil betyde en stigning i børnefattigdommen på 7.000 børn. Det er tæt på en fordobling af børnefattigdommen. Heraf kommer de 5.300 nye fattige børn fra kontanthjælpsloftet, mens de resterende bliver fattige som følge af integrationsydelsen. Herudover vil der komme en effekt af 225-timersreglen som ikke er regnet med.

De første opgørelser af kontanthjælpsloftet har vist, at 43.500 børn bor i familier, der er ramt af kontanthjælpsloftet. Samtidig har opgørelser fra Beskæftigelsesministeriet vist, at antallet af børn i familier der er ramt af 225-timersreglen er mellem 10.000-13.500 børn.

I figur 5 er den forventede stigning i antallet af fattige børn som følge af kontanthjælpsloftet og integrationsydelsen vist.

Anm: Som figur 1. Konsekvensen af kontanthjælpsloftet er på baggrund af SOU svar på spm. 418, oktober 2016. Samlede effekt er pba. af FIU svar på spm. 30, maj 2016
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik samt SOU svar på spm. 418, oktober 2016 og FIU svar på spm. 30, maj 2016.

Boks 1. Fattigdomsgrænsen

Fattigdomsgrænsen blev vedtaget i 2013 på baggrund af ekspertudvalgets anbefalinger og efter inspiration fra bl.a. OECD og EU. Ifølge fattigdomsgrænsen er man fattig, hvis man gennem tre år i træk har en indkomst, som er under halvdelen af medianindkomsten (se nedenfor), ikke har formue på over 100.000 kr. og ikke er studerende. Personer under fattigdomsgrænsen er her betegnet som "økonomisk fattige".

Personer, som falder fattigdomsgrænsen i et enkelt år, betegner vi som "étårs-fattige". Forskellen på de to begreber er altså, at økonomisk fattigdom opgøres over et 3-årigt sigte, mens étårs-fattige optælles for året.

Fattigdomsgrænsen er formelt blevet afskaffet af Venstre-regeringen, men selv om man har afskaffet måleinstrumentet og dermed ikke længere er forpligtet til at opgøre fattigdom, eksisterer problemet stadigvæk. I AE fortsætter vi med at sætte tal på antallet af fattige i Danmark.

Medianindkomsten

Medianindkomsten er den midterste indkomst i indkomstfordelingen. Det vil sige, at der er nøjagtig 50 procent, der har en indkomst, der er højere end medianindkomsten og nøjagtig 50 procent, der har en indkomst, der er lavere end medianindkomsten. Der benyttes den husstandsækvivalerede disponible indkomst, det vil sige indkomsten efter skat korrigeret for stordriftsfordele i familier med flere familiemedlemmer.

Fattigdomsgrænsen i kroner og øre

Hvornår en familie konkret vil ryge ned under fattigdomsgrænsen, afhænger af familietyper. For en enlig person er fattigdomsgrænsen på 108.600 kr. efter skat om året eller 9.100 kr. om måneden. Det er opgjort efter skat og skal dække alle udgifter til fx bolig, mad, forsikringer, tøj, medicin, transport, reparationer, fritid osv. Af tabellen herunder fremgår fattigdomsgrænserne for forskellige familier.

Fattigdomsgrænsen for forskellige familietyper, 2017-prisniveau

Personer i familien	Grænse pr. familie pr år	Grænse pr. person pr. år	Grænse pr. person pr. måned
1 person	108.600	108.600	9.100
2 personer	164.600	82.300	6.900
3 personer	209.900	70.000	5.800
4 personer	249.500	62.400	5.200
5 personer	285.200	57.000	4.800
6 personer	318.200	53.000	4.400

Anm: Opgjort på Danmarks Statistiks disponible indkomst som er tilnærmet Økonomi- og Indenrigsministeriets opgørelse
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.